

KULTŪRAS NORIŠU PIEDĀVĀJUMA IZLASE VIENOTAS SKOLAS KONCEPTA IEVIEŠANAI

Cienījamie pedagogi!

Kultūrizglītības programmas “Latvijas skolas soma” komanda sagatavojusi jums aktuālo kultūras norišu izlasi. Ļoti ceru, ka līdzīgas izlases jūs saņemat regulāri – gan kā ikmēneša jaunumus, gan tematiskas, piemēram, valsts svētkiem piemērotas vai atsevišķām kultūras nozarēm veltītas. Atgādināšu, ka visas izlases vienuviet atrodamas programmas mājaslapā www.latvijasskolassoma.lv. Tajās ietvertā informācija savu aktualitāti nezaudē, jo izlasēs izceļam vērtīgākos un interesantākos kultūras notikumus.

Domājot par pašlaik skolās notiekošajām aktualitātēm, šai izlasei atlasījām norises, kas var būt noderīgas skolēniem ar nepilnīgām latviešu valodas zināšanām vai pavisam bez tām, piemēram, Ukrainas bēgļu skolas vecuma bērniem un jauniešiem. Norises lieliski noderēs 1., 3. un 7. klašu skolēniem, taču tās izmantojamas arī visā sākumskolas un pamatskolas posmā, jo kultūra uzrunā plašākā vecuma amplitūdā. Izvēles procesā skolotājam lielāka uzmanība jāpievērš līdzšinējai savu skolēnu kultūras iepazīšanas pieredzei. Ar vieniem būs nepieciešams pārrunāt teātra izrādes vai koncerta apmeklēšanas etiķeti, citi būs jāiedrošina aktīvi meklēt informāciju muzeja ekspozīcijā un tā tālāk. *Pirms* un *pēc* norisēm ir būtiska loma jauniegūtās pieredzes (ne tikai zināšanu, bet arī emociju un praktisko uzvedības iemaņu!) apjēgšanā un nostiprināšanā, tomēr tās nedrīkst pārvērst par kontroldarbiem, lai nesabojātu kultūras pieredzes potenciālu radīt skolēniem iespēju atklāt *citādākas*, t. sk. pašvadītas, *mācīšanās* prieku.

Attiecībā uz valodas zināšanu pilnveidi, kultūras norises ir noderīgas vairākos aspektos. Pirmkārt, tās atgādina, ka pasaulē ir ne tikai vārdi. Vēstījumu, ko cilvēki vēlas sniegt cits citam – gan emocijas, gan informāciju – iespējams nodot ar krāsām, formām, skaņām, kustībām un citiem mākslinieciskās izpausmes līdzekļiem. Ja patiesi vēlamies sniegt skolēniem iespēju iepazīt Latvijas kultūru, sākam ar to, ko var redzēt, dzirdēt, izjust.

Kultūras norises piedāvā daudzīgu valodas vidi, kas ne katram skolēnam ir ikdiena. Labu progresu var panākt, sākotnēji ļaujot bez stresa par garumzīmēm un galotnēm izjust valodas mūziku, tad atpazīt aizvien vairāk vārdu un tad jau pamazām viens viens pēc otra sadūšojas arī runāt paši.

To, ka skolēni lieliski spēj apgūt valodu ar kultūras norišu palīdzību, apliecina arī gluži ikdienišķa pieredze. Mums apkārt ir ne mazums bērnu un jauniešu, kuri *nezin' kā* ļoti labā līmenī apguvuši kādu no svešvalodām. Nedaudz padomājot saprotam, ka *nezin' kā* ir ļoti praktiski – skatoties *multenes*, mākslas filmas, klausoties mūziku vai iepazīstot citu audiovizuālo kultūras saturu. Ja saturs aizrauj, valoda vairs nav šķērslis un ir atkal pieaugusi uzturēšanās valodas vidē.

Neverbālie mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi, pieredze būt valodas vidē, piemērots un aizraujošs saturs, droša un daudzīga attieksme – tas viss atrodams kultūras norisēs. Jūsu rokās ir izmantot valsts nodrošināto iespēju regulāri pieredzēt Latvijas kultūru, un tad jau arī valodas kamolītis ritināsies raiti un priecīgi.

Aija Tūna, *Dr.paed.*,
programmas “Latvijas skolas soma” vadītāja

MŪZIKA

Koncerts “Apburtā princese”

Piedāvā: Liepājas koncertzāle “Lielais dzintars”

Norises laiks: 3. oktobrī Liepājas koncertzālē “Lielais dzintars”; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Sanija Tamuža-Širmāne, e-pasts: sanija.tamuza-sirmane@lielaisdzintars.lv, tel. nr.: 20054573

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Pazīstamā un bērnu iemīļotā pasaka ieguvusi jaunas krāsas, no grāmatas nokļuvusi citā mākslas žanrā. Mūzikas valodā tiek izstāstīta pasaku meistara Šarla Perro pasaka par princesi, kura aizmieg simts gadus ilgā miegā, līdz to atmodina skaistais princis, laužot ļaunās burves lāstu. Izcilais skaņradis Pēteris Čaikovskis jau pirms daudziem gadiem radījis baletu “Apburtā princese”, kurā princese Aurora, Ceriņu feja, princis Dezirē un vēl daudzi citi Šarla Perro pasakas varoņi skaistās mūzikas pavadījumā atklāj baleta mākslas valdzinājumsu.

Muzikālajā uzvedumā līdzās Pētera Čaikovska mūzikai skanēs arī viņa iemīļotā komponista Volfanga Amadeja Mocarta, kā arī Džuzepes Verdi un Gaetāno Doniceti mūzika, un piedalīsies Rīgas Baleta skolas audzēkņi.

Aicinām izmantot arī citus koncertzāles “Lielais dzintars” rīkotos koncertus. Infomācija mājaslapā <https://lielaisdzintars.lv/>.

Muzikāla pasaka bērniem “Pēterītis un vilks”

Piedāvā: SIA “Lielais dzintars”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise

Kontaktinformācija: Aiva Juhneviča, e-pasts: aiva.juhneviča@lielaisdzintars.lv, tel. nr.: 28268404

Mērķauditorija: 1.–6. klase

Liepājas koncertzāle “Lielais dzintars” aicina iepazīt vienu no simfoniskās mūzikas pasaules hitiem – krievu komponista Sergeja Prokofjeva muzikālo pasaku “Pēterītis un vilks” –, kas ievedīs mazos klausītājus mūzikas pasaulē un iepazīstinās ar orķestra mūzikas instrumentiem, kas šoreiz izspēlēs pasakas varoņu lomas. Koncerta gaitā bērni mācīsies saklausīt dažādu instrumentu skaņas un sasaistīt tās ar putnu un dzīvnieku tēliem skaņdarbā.

Pēterīša tēmu izpildīs vīterojošie stīgu instrumenti, vilka tēmu izspēlēs brašie mežragi, Pēterīša drauga putniņa vīterošanu attēlos aizrautīgā flauta, pīles lomā – skanīgā oboja –, ar kaķa mīkstajām ķepām soļos klarnete, bet vectētiņa viedo tēmu izspēlēs fagots.

Pirms koncerta skolēniem būs iespēja iepazīt diriģentu Kasparu Ādamsonu, kurš kopā ar koncertzāles gariņu pastāstīs par diriģenta lomu orķestrī un spēju vienā simfonijā apvienot neskaitāmos orķestra instrumentus.

Programmu izpildīs Liepājas Simfoniskais orķestris un diriģents Kaspars Ādamsons, stāstnieka lomā iejutīsies Liepājas teātra aktieris Egons Dombrovskis.

Izglītojoša muzikāla darbnīca ritmu un skaņas pasaulē

Piedāvā: Nila Īles mūzikas studija

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; gan klātienes, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: e-pasts: Nils Īle, e-pasts: nilsilestudio@gmail.com, tel. nr.: 29767381

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <http://www.nilsilestudio.lv/piedavajam/skolam/>

Nila Īles mūzikas studija aicina izbaudīt izglītojošu, muzikālu darbnīcu ritma un skaņu pasaulē, kurā caur kopīgu instrumentu saspēli bērni un jaunieši tiek iepazīstināti ar dažādiem perkusiju instrumentiem no visas pasaules, iepazīst skaņas daudzveidīgo burvību, iepazīst un izmēģina dažādu tautu instrumentus (perkusijas), kas nereti tiek izmantoti arī kā efekti filmu skaņu celiņu veidošanā, gūst pirmās iemaņas ritma spēlē, veido kopējas muzikālas kompozīcijas pieredzējušu pasniedzēju vadībā.

Tā ir saruna mūzikas valodā, kuras laikā katram ir iespēja ne tikai skatīties un klausīties, bet pieskarties, izmēģināt un izbaudīt piedāvātos mūzikas instrumentus. Šī muzikālā saruna caur instrumentu nereti palīdz atvērties pat visnoslēgtākajam skolēnam un darboties ar visiem kopā, kā arī iedvesmo ne vienu vien skolēnu turpināt attīstīt sevi muzikālā jomā arī turpmāk.

Programma tiek piemērota atbilstoši skolēnu vecumam, lai ieinteresētu katru nodarbības dalībnieku.

TEĀTRIS

Izrāde “Manas domas grib ar mani parunāt”

Piedāvā: VSIA “Valmieras drāmas teātris”

Norises laiks: Pēc iepriekš izsludināta grafika; klātienes norise

Kontaktinformācija: Teātra administrācija, e-pasts: kase@vdt.lv, tel. nr.: 64207335

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://www.vdt.lv/lv/izrade/manas-domas-grib-ar-mani-parunat>

Izrāde no dažādiem bērna skatu punktiem izspēlē ikdienišķas situācijas un meklē atbildes uz dzīves lielajiem jautājumiem, piemēram, kas ir draudzība, bēdas, prieks, vientulība, mīlestība u. c.

Valmieras teātra jauniestudējums, kura radošajā komandā apvienojušies igauņu teātra mākslas profesionāļi un Valmieras teātra aktieri. Iestudējums pirmizrādi piedzīvojis 2023. gada Valmieras vasaras teātra festivālā.

Izrāde “Pinokio piedzīvojumi”

Piedāvā: VSIA “Latvijas Nacionālais teātris”

Norises laiks: Pēc teātra repertuāra; klātienes norise (pirmizrāde 21. oktobrī)

Kontaktinformācija: Ilze Blauberga, e-pasts: ilze.blauberga@teatris.lv, tel. nr.: 26455522

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://teatris.lv/izrade/pinokio/>

Uz skatuves atdzīvojas klasiskais stāsts par galdnieku Karlo, kas no koka pagales izgriez Pinokio, tāpat vien – iedvesmots un iztēlē redzēdams koka pagālē cilvēka kontūras. Puika atdzīvojas un dodas pasaulē, kur ierauga, cik dzīve ir raiba.

Kamēr pasaulē būs cilvēki, kas malkas šķīlā spēš saskatīt dzīvu radību, tikmēr pastāvēs arī teātris, kas darbojas ar tiem pašiem instrumentiem – iztēli, sirdi un mazliet matērijas. Pārdomāti veidojot sarunas ar skolēniem pēc izrādes noskatīšanās, tā lieliski noderēs arī jaunākajiem pusaudžiem.

Izrāde ar žonglēšanas, dejas, objektu teātra elementiem “Kur kamoliņš ripo?”

Piedāvā: Biedrība “Teātris azotē”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Marika Čerņavska, e-pasts: marikacernavska4@gmail.com,
tel. nr.: 29187360

Mērķauditorija: 1.–9. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/izrade-ar-zonglesanas-dejas-un-objektu-teatra-elementiem-kur-kamolins-ripo/>

Izrāde ir veidota pēc lucu pasakas “Saimniekmeita un bārene zemzemē” motīviem. Līdztekus oriģinālajam pasakas tekstam radošā komanda kā ļoti svarīgu nozīmes nesēju izmantojot kustības, žonglēšanu, dejas un objektu teātri. Turklāt pasakā ir nozīmes slāņi, ko ļoti labi uztver gan mazs bērns, gan pusaudzis un pieaugušais.

Šodien Ludzas igauņu jeb lucu kopiena vairs nepastāv, un tikai padsmīti gadus atpakaļ ir miris pēdējais šīs valodas lietotājs, taču vairāku gadsimtu garumā Ludzas pusē dzīvoja vairāki tūkstoši lucu – runāja savā valodā, ģērbās citādi nekā vietējie un dziedāja citas dziesmas. Iestudējumā lucu pasaka tiek stāstīta ļoti tuvu oriģināltekstam, skan arī dziesmas un atsevišķi vārdi lucu valodā, tomēr tā noteikti nav pagātnes restaurācija – ar dejas, ritma, objektu teātra un žonglēšanas starpniecību ir mēģināts izstāstīt arī mūsdienās aktuālu stāstu par to, cik grūts ir ceļš uz pieaugšanu un saprašanos. Arī ģimenē.

Muzikāls, izglītojošs teātra un dzejas piedzīvojums visu vecumu bērniem “Kas par traku, tas par traku”

Piedāvā: Ditas Balčus teātris “3 MĀSAS”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Egija Silāre, e-pasts: egijasilare@inbox.lv, tel. nr.: 29327853

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Izrāde ir ceļojums latviešu dzejnieka Ojāra Vācieša fantāzijās, viņa radīto dzejas tēlu pasaulē, kas skatītāju priekšā atdzīvojas – dzied, dejo, spēlējas, iesaistot arī skatītājus. Ojāra Vācieša rotaļīgums un humora izjūta kopā ar Elizabetes Balčus oriģinālmūziku, dzīvo instrumentu spēli (čells, flauta, saksofons, ģitāra, klavieres), kā arī aktieru azartisko darbošanos ļauj skatītājiem piedzīvot ne tikai iedvesmojošu, bet arī izzinošu mūzikas, dzejas un teātra mākslas pieredzi. Izrādē skan Ojāra Vācieša bērnu dzejas izlase: “Astoņi kustoņi”, “Mušas nāve”, “Mēnesim robs” u. c.

Izrāde “Hamoka komūna”

Piedāvā: Istabas teātris (biedrība “Pusstāvs”)

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Alma Kuške, e-pasts: istabasteatris@gmail.com, tel. nr.: 26418778

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: www.istabasteatris.lv

Būt pie dabas un iet pārgājienos ir forši. Tomēr cilvēks ir diezgan bezpalīdzīgs un neaizsargāts radījums, tāpēc, lai izdzīvotu skarbajos apstākļos, viņam vajadzīgas visādas mantas.

Mēs esam pieraduši skatīties uz lietām kā uz pašsaprotamiem ikdienas sabiedrotajiem, bet vai mums izdotos mierīgi līdzpastāvēt, ja lietas spētu pateikt, ko patiesībā domā par mums? Hamoka komūnā visi sadzīvo mierā un harmonijā, taču reizēm viss nav tik skaisti, kā izskatās sociālo tīklu bildēs. Izrāde piedāvās iespēju ieskatīties komūnas iekšējā dzīvē, uzzināt par viņu pārdzīvojumiem, romantiskajiem centieniem, nākotnes plāniem un ilgām.

NB! Izrāde tiek izrādīta ārtelpā un tās izrādīšanai ir nepieciešami divi koki, starp kuriem var novilkt hamoku.

CIRKS

Izrāde ar žonglēšanas elementiem “Soliņš”

Piedāvā: Biedrība “Teātris azotē”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Marika Čerņavska, e-pasts: marikacernavska4@gmail.com, tel. nr.: 29187360

Mērķauditorija: 1.–9. klase

Izrādē jaunā cirka elementi – žonglēšana un manipulācija ar priekšmetiem – kļūst par organisku stāsta sastāvdaļu. Tā ir bez vārdiem, stāsta sirsnīgu stāstu par divām neparastām meitenēm, kas sastopas parkā uz soliņa. Lai gan abas ir ļoti atšķirīgas, tieši žonglēšana palīdz abām saprasties. Pēc izrādes var organizēt 40 minūšu ilgu žonglēšanas nodarbību, kurā tiek apgūti triki ar bumbiņām u. c. priekšmetiem.

VIZUĀLĀ MĀKSLA

Nodarbība “Pirmie soļi foto stāsta veidošanā”

Piedāvā: Biedrība “ISSP”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Līga Stibe, e-pasts: liga@issp.lv, tel. nr.: 29197627

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Nodarbībā fotogrāfs Reinis Hofmanis iepazīstina skolēnus ar vizuāla stāsta veidošanu viena attēla ietvaros. Skolēni uzzina, kas ir fotogrāfija, kādas ir šī medija iespējas. Iepazīstoties ar mākslinieka Gustava Kluča darbiem, skolēni gūst ieskatu foto montāžas un kolāžas tehnikās, kuras praktiskajā daļā paši pielieto, lai veidotu vizuālu stāstu no Latvijas laikmetīgo fotogrāfu darbiem (Kristīnes Madjares, Ivetas Gabaliņas, Andreja Strokina, Evitas Gozes, Kristīnes Krauzes Sluckas u. c). Šādā veidā skolēni attīsta savu radošo domāšanu, veido vizuālo izpratni un netiešā veidā uzzina par Latvijas laikmetīgās fotogrāfijas autoriem.

Aktīva izstāde skolēniem “Zaļš un vēl zaļāks”

Piedāvā: Latvijas Nacionālais mākslas muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma līdz 2024. gada 19. novembrim; klātienes norise

Kontaktinformācija: Muzeja administrācija, e-pasts: ekskursijas@lnmm.lv, tel. nr.: 67324461

Mērķauditorija: 1.–3. klase

Plašāk: <https://www.lnmm.lv/latvijas-nacionalais-makslas-muzejs/izstades/zals-un-vel-zalaks-izstade-berniem-492>

Izstāde bērniem pieejamā un draudzīgā valodā stāsta par svarīgo pasaules izzināšanā – cilvēka un dabas līdzās pastāvēšanu. Mākslas ekspozīcija rosina apbrīnot dabas bagātību, novērtēt tās spēku un harmoniju. Centrālā uzmanība veltīta atbildības sajūtai, skarot dabas resursu un daudzveidības saglabāšanas, ekoloģijas un ilgtspējas jautājumus.

Mākslas ekspozīcija iekļauj glezniecības un grafikas darbus no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijas, kas aptver vairāku gadu desmitu periodu, akcentējot dabas procesu mainību un pastāvību, kā arī motīvu, radošo tehniku un krāsu paletes variācijas. Krāsaina, stāstoša un saudzējama ainava iemūžināta latviešu vecmeistaru – Jaņa Rozentāla, Johana Valtera, Ludolfa Liberta, Konrāda Ubāna, Jāņa Tīdemaņa – gleznās, pagājušā gadsimta vidus un otrās puses mākslinieku – Eduarda Kalniņa, Jāzepa Pīgožņa, Borisa Bērziņa – veikumā. Mūsdienīgu redzējumu sniedz noslēpumainība Ērikas Gulbes un aktualitāte Andra Eglīša radītajos darbos.

KINO

Latvijā veidoto filmu demonstrēšana izglītības un kultūras iestādēs

Piedāvā: Biedrība “Kinopunkts”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma, gan klātienes, gan digitālas norise

Kontaktinformācija: Maija Kalniņa, e-pasts: kinopunkts@gmail.com, tel. nr.: 29852738, Kristīne Meirāne, tel.nr.: 26141368

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://www.kinopunkts.lv/>

Projekta “Kinopunkts” ietvaros izglītības iestādēm tiek piedāvāta iespēja mācību stundu ietvaros demonstrēt gan jaunākās, gan arhīvos esošās Latvijā veidotās filmas. Biedrība nodrošina filmu demonstrēšanas atļauju no tās likumīgā īpašnieka, kā arī filmas faila un plakātu nogādi uz izglītības iestādes norādīto adresi. Filmās tiek demonstrētas, izmantojot skolu tehnisko aprīkojumu. Iespēju robežās tiek organizētas tikšanās ar filmu pārstāvjiem – režisoriem, aktieriem, skatuves māksliniekiem u. c.

Latvijas jaunās un klasiskās filmas un kinolektorijs skolēniem

Piedāvā: Biedrība “Latvijas Kinematogrāfistu savienība”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma, digitāla norise

Kontaktinformācija: Ieva Pitruka, e-pasts: ieva.pitruka@inbox.lv, tel. nr.: 26358150

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Latvijas Kinematogrāfistu savienības projekts “Kino visiem un visur Latvijā” izglītības iestādēm piedāvā mācību procesā iekļaut visjaunākās Latvijas filmas. Biedrība nodrošina iespēju noskatīties arī vairāk nekā 90 nesenās un klasiskās latviešu filmas (spēlfilmās, dokumentālās filmas, animācijas filmas) augstā tehniskā kvalitātē, kā arī sastāda tematiskas filmu programmas pēc pedagogu pieprasījuma. Organizētajos kinolektorijos skolēniem ir iespēja iepazīties ar zīmēto un leļļu animācijas filmu veidošanas procesu, kā arī pieredzēt sarunas ar dažādu filmu autoriem.

Ir īpaši izstrādāta, Latvijas kultūrvēsturē balstīta filmu programma, kas labi noderēs skolās ar mazākumtautību mācību programmām, kā arī skolām, kurās mācības apgūst bērni un jaunieši no Ukrainas.

Kinolektorijs “Iepazīsties – leļļu kino!”

Piedāvā: Filmu studija “Animācijas Brigāde”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; gan klātienēs, gan digitāla norise

Kontaktinformācija: Dace Rīdūze, e-pasts: dace.riduze@inbox.lv, tel. nr.: 29417537

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Nodarbības laikā skolēni iepazīst leļļu filmu tapšanas procesu. Kopā ar filmu veidotājiem skolēni skatās vairākas studijā “Animācijas Brigāde” veidotās filmas; to izvēle var būt saistīta gan ar atbilstošo gadalaiku, gan citām aktuālajām norisēm, tie var būt arī paši jaunākie darbi. Filmu veidotāji atklās un uzskatāmi parādīs leļļu kino veidošanas posmus – kā top scenārijs, lelles un dekorācijas, kā uz ekrāna atdzīvojas lelles un veidojas skaņa. Nodarbībā klātesoši ir arī leļļu filmu aktieri – kino lelles –, kuras iespējams apskatīt.

MATERIĀLAIS UN NEMATERIĀLAIS KULTŪRAS MANTOJUMS

Interaktīva nodarbība muzeja vidē “Nospēlē muzeju!”

Piedāvā: Mākslas muzejs RĪGAS BIRŽA

Norises laiks: Pēc pieprasījuma

Kontaktinformācija: Muzeja administrācija, ekskursijas@lnmm.lv, 67226467

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://www.lnmm.lv/makslas-muzejs-rigas-birza/izglitiba/skolam-un-bernudarziem/interaktiva-nodarbiba-skoleniem-nospele-muzeju-27>

“Nospēlē muzeju!” ir interaktīva spēle, kurā ikviens dalībnieks, veicot dažādus uzdevumus, izzina un izprot, kā veidojas un darbojas muzejs un kādas zināšanas un prasmes nepieciešamas dažādu specialitāšu muzeja darbiniekiem.

Muzeja iepazīšanas laikā skolēni savstarpējās sarunās meklē atbildes uz jautājumiem: kas ir mākslas muzejs, kas tajā atrodas, kā tas tiek saglabāts un papildināts. Diskusija rada pamatu tālākajai nodarbības gaitai – lomu spēlei, kurā skolēni izzina, kā notiek process no mūmijas izrakšanas līdz tās nonākšanai ekspozīcijā. Izmantojot spēles laukumu ar izstāžu zāles maketu, gleznu reprodukcijām, mākslas priekšmetu figūriņām un arheoloģisko izrakumu kasti, spēles dalībnieki kļūst par arheologiem, restauratoriem, krājuma glabātājiem, izstāžu kuratoriem, māksliniekiem un muzeja direktoru. Pildot dažādus ar konkrēto muzeja darbu saistītus uzdevumus, skolēni izmanto zināšanas no vēstures, vizuālās mākslas un citām mācību saturu jomām un kopīgiem spēkiem apgūst muzeja darbības principus. Rezultātā tiek paveikts uzdevums – maketā iekārtota izstāde “Nospēlē muzeju!”.

Ekspozīcijas “Grāmata Latvijā” iepazīšana

Piedāvā: Latvijas Nacionālā bibliotēka

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise

Kontaktinformācija: Anita Smeltere, e-pasts: gramata.latvija@lnb.lv, tel. nr.: 26420065

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/ekspozicijas-gramata-latvija-iepazisana/>

Skolēni ekspozīcijas ietvaros iepazīst stāstu par grāmatas kā medija attīstību no pirmsākumiem līdz mūsdienām. Ekspozīcija sniedz ieskatu Latvijas grāmatniecības vēsturē un piedāvā dažādas līdzdarbošanās iespējas, rosinot ikvienam aizdomāties par savām attiecībām ar lasīšanu.

Saruna tiek pielāgota skolēnu vecumposmam un interesēm. Sākumskolēni iepazīst ekspozīciju, izmantojot āķīgu uzdevumu grāmatiņu.

Ekspozīcijas iepazīšana integrējama kultūras izpratnes, kā arī sociālās un pilsoniskās jomas mācību saturā. Apmeklējumu var pielāgot klases specifiskajām mācīšanās vajadzībām, iepriekš vienojoties.

Tiešsaistes muzejpedagoģiskā nodarbība “Grāmatu ilustrācijas cauri gadsimtiem”

Piedāvā: Latvijas Nacionālā bibliotēka

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise

Kontaktinformācija: Anita Smeltere, e-pasts: gramata.latvija@lnb.lv, tel. nr.: 26420065

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://latvijasskolassoma.lv/norise/tiesasistes-muzejpedagogiska-nodarbiba-gramatu-ilustracijas-cauri-gadsimtiem/>

Nodarbība ir aizraujošs ceļojums ilustrāciju vēsturē sākumskolas skolēniem ar mērķi izzināt ilustrāciju tapšanas tehnoloģijas dažādos laikmetos un izprast ilustrāciju dažādās funkcijas. Tā ir balstīta ekspozīcijas “Grāmata Latvijā” saturā un stāsta par sešiem pagrieziena punktiem ilustrāciju vēsturē. Nodarbībā skolēni uzzina vairāk par ar roku zīmētām ilustrācijām, pirmajām iespiestajām un pirmajām drukātajām krāsainām ilustrācijām, kā arī par pirmajām tieši bērniem domātajām ilustrācijām.

Nodarbībā tiek apskatīti ilustrāciju piemēri no pirmajiem ar roku zīmētajiem attēliem manuskriptu grāmatās līdz tādiem vairākās paaudzēs iemīļotiem varoņu atveidojumiem kā Zīļuks un Vinnijs Pūks. Ar rosinošu jautājumu palīdzību skolēni iepazīst atšķirīgus ilustrāciju veidus un mācās izvēlēties piemērotāko izteiksmes veidu savas ieceres sasniegšanai.

Nodarbības beigās skolēni piedalās spēlē, atbildot uz jautājumiem par nodarbības saturu, kā arī stāsta par savu mīļāko ilustrāciju.

Norise veidota Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) pastāvīgās ekspozīcijas “Grāmata Latvijā” izglītojošās programmas “Virtakas klase” ietvaros.

LITERATŪRA UN GRĀMATNIECĪBA

“Stāstu stāsts” ar rakstnieci Luīzi Pastori: Latvijas Kultūras kanona bagātības

Piedāvā: SIA “MIZOTI”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma no 2023. gada 9. oktobra; klātienes norise

Kontaktinformācija: Luīze Pastore, e-pasts: luize@pastore.lv, tel. nr.: 26866593

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <http://www.luizepastore.com/>

Nodarbība "Stāstu stāsts" ir rotaļīgs un mūsdienīgs veids, kā ne tikai uzsākt sarunu par Latvijas Kultūras kanonā iekļautajām un ar tām cieši saistītām vērtībām, bet arī brīvi ar tām rīkoties: ievietot citā kontekstā, ar bērna acīm radot jaunas interpretācijas. "Stāstu stāsts" ir 20 abpusēji ilustrētas, savstarpēji savienojamas puzzles kartītes, kas ļauj radīt sava piedzīvojumu stāsta neskaitāmas versijas.

Ilustrētās puzzles uzdevums, strādājot grupās vai individuāli, ir radīt savu stāsta versiju, pēc tam to skaļi izstāstot un spējot pierakstīt. Puzzles lineārais formāts ļauj iepazīt un labāk izprast stāsta veidošanas struktūru. Nodarbībā skolēni izmantos vairākus formātus, piemēram, orientēšanās spēli ar teksta lasītprasmes elementiem.

Radošās rakstīšanas nodarbība “Ceļa galā stāsts”

Piedāvā: Rakstniece Laura Vinogradova

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Laura Vinogradova, e-pasts: laur.vinogradova@gmail.com, tel. nr.: 20065411

Mērķauditorija: 5.–7. klase

Nodarbībā rakstniece Laura Vinogradova kopā ar skolēniem atklās stāsta veidošanas pamatus, ar spēles elementiem skolēni tiks rosināti izprast radošās rakstniecības pamatprincipus, kā arī izzinās valodas nozīmi teksta veidošanā. Kopā papildinot jau iepriekš īpaši šai nodarbībai radītu autores tekstu, skolēni iepazīsies ar izmantojamo vārdu nozīmi tekstā un kā tie spēj mainīt teksta jēgu. Tāpat tiks saprasta stāsta sižetiskās līnijas veidošana un radošuma iespējas. Autore demonstrēs, kā no skolēnu atbildēm un viņas uzdotajiem jautājumiem tiek veidots stāsts.

Radoša un izzinoša nodarbība “Ucipuci meklē draugus: tikšanās ar rakstnieci Zani Zustu”

Piedāvā: Rakstniece Zane Zusta

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Zane Zusta, e-pasts: zane.zusta@gmail.com, tel. nr.: 28662588

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Nodarbība ir iedvesmas pilna tikšanās ar rakstnieci Zani Zustu, Ucipuci pūcītes radītāju, kura iepazīstinās skolēnus ar sevi un savu radošo dzīves gājumu. Skolēni uzzinās to, ka rakstīt stāstu ir tāpat, kā būvēt māju, un kurā brīdī rakstniece pati sāka pamanīt stāstu tapšanu sevī. Rakstniece dalīsies un iedvesmos klausītājus ar savu bērnības pieredzi rakstniecībā – ģimenes avīzes veidošanu, ģimenes raidījuma filmēšanu un scenārija rakstīšanu, lugu rakstīšanu un iestudēšanu. Tāpat skolēni uzzinās, kā radās iemīļotā pūcīte Ucipuci, kā top raidījuma scenāriji un kas iedvesmo radīt aizvien jaunus piedzīvojumus Ucipuci žurnālā. Nodarbības laikā skolēni varēs iepazīties arī ar citām autore grāmatām – “Es esmu Boss”, “Toto atkož noslēpumu”, “Labrīmes” u. c.

Muzejpedagoģiskā video nodarbība “Spoku stunda”

Piedāvā: Rakstniecības un mūzikas muzejs

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; digitāla norise

Kontaktinformācija: Vizma Virse, e-pasts: vizma.virse@rmm.lv, tel. nr.: 67509263

Mērķauditorija: 1.–6. klase

Plašāk: <https://rmm.lv/spoku-stunda/>

Attālinātajā nodarbībā, kas veidota kā videofilma, skolēni iepazīs muzeja krājumu daudzveidību, veidos izpratni par to, kas ir spoku stāsti un kāpēc tos vajag klausīties un stāstīt, kā arī pārliecināsies, ka muzejā nav briesmīgu/biedējošu lietu, un bailes rada mūsu iztēle. Videoierakstā par spoku stāstiem, to pētīšanu un savu pieredzi ar baidīšanos skolēniem stāstīs mākslinieks Kristians Brekte, folkloras pētnieks Guntis Pakalns, kā arī rakstnieks Māris Rungulis.

Nodarbība mudinās skolēnus saglabāt spoku stāstu stāstīšanas tradīcijas, kas attīsta prasmes secīgi formulēt savu domu, nepazaudēt ideju un saglabāt intrigu, stāstot vai rakstot spoku stāstus.

Muzejpedagoģiskā nodarbība “Kas slēpjas grāmatās?”

Piedāvā: Raiņa un Aspazijas māja

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienes norise

Kontaktinformācija: Muzeja administrācija, e-pasts: rainis.maja@memorialiemuzeji.lv, tel. nr.: 67272643, 29254193

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Plašāk: <https://memorialiemuzeji.lv/educational-programs/kas-slepjas-gramatas/>

Raiņa un Aspazijas mājā Rīgā atrodas dzejnieku personīgā bibliotēka, kas glabā ne tikai sešus tūkstošus grāmatu, bet arī daudz intrigējošu noslēpumu. Skolēni iepazīs bibliotēku kā maģisku tiltu uz citu pasauli – tā var būt slepena, glabāt noslēpumus, dažādas lietas, herbārijus, vēstījumus un daudz ko citu. Dialogā ar skolēniem tiks noskaidrots, vai viņiem mājās ir grāmatas un kāda loma tām ir viņu dzīvē. Nodarbības laikā skolēni grupās strādās ar grāmatām, kurās ir iešifrēti uzdevumi. Viena grupa darbosies ar Aspazijas bērnu dzeju un uz papīra veidos “slepeno dzejoli” ar neredzamo tinti, otra grupa veidos “slepeno dzejoli” ar Raiņa dzeju, savukārt trešā noskaidros, kas ir herbārijs, veidos herbārija karti un “gleznu” tāpat, kā to savulaik Šveices kalnos darīja Rainis.

Izzinoša nodarbība “No stāsta līdz grāmatai” ar stāstnieci Inesi Valteri

Piedāvā: SIA “Amber Dreamworks”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Inese Valtere, e-pasts: inese.valtere@gmail.com, tel. nr.: 29420855

Mērķauditorija: 1.–4. klase

Nodarbībā stāstniece Inese Valtere palīdz skolēniem atklāt stāsta radīšanas metodes (dialogā ar spēles elementiem skolēnos veidojas izpratne par radošās rakstīšanas, pasaku tapšanas principiem), valodas nozīmi teksta veidošanā (ar piemēriem stāstniece demonstrē leksikas bagātības ziņā atšķirīgus tekstus, bērni nosaka šīs atšķirības), kā notiek ilustrāciju izvēle pasakas vizualizācijai, tādējādi – labākai uztverei, grāmatas maketa veidošanas principus, to, kā teksts tiek kombinēts ar ilustrācijām un citu vizuālo materiālu un kā iespiež grāmatu. Nodarbības noslēgumā skolēni kopā ar pasaku autori, izmantojot vienu no stāstu radīšanas metodēm, izstāsta kopīgu stāstu (pasaku).

Izglītojošs stāstījums un lasījumi “Pasakas no pirmssākumiem līdz mūsdienām”

Piedāvā: Biedrība “ZARA Media”

Norises laiks: Pēc pieprasījuma; klātienēs norise

Kontaktinformācija: Raitis Zapackis, e-pasts: pasaku_raitis@inbox.lv, tel. nr.: 29494646

Mērķauditorija: 1.–12. klase

Nodarbības laikā skolēni izzinās latviešu tautas un pasaules pasaku vēsturi, kā arī iedziļināsies latviešu tautas pasakas lasījumos un sarunā par pasakās ieslēpto latvietības kodu un tēliem – glēvuļiem un varoņiem, ko tie mums māca, latviešu tautas īpašībām šodien, ņemot vērā tautas mantojumu. Skolēni ieskatīsies latviešu pasaku autoru (Kārlis Skalbe, Vilis Plūdonis, Anna Sakse, Imants Ziedonis u. c.) daiļradē, kopīgi analizēs tēlus un salīdzinās ar mūsdienu dzīves prasībām (pasaku autoru izvēle iespējama atbilstoši skolēnu vecumgrupai).

Nodarbības noslēgumā notiks saruna par pasaku rakstīšanas algoritmu un par pasaku nepieciešamību un tematiku mūsdienās. Tāpat skolēni atklās jaunus autorus, kā arī radīs kopīgu pasaku.

Atgādnēs praktiskai lietošanai:

- Visplašākā informācija par “Latvijas skolas soma” programmā rekomendētajām kultūras norisēm atrodama [programmas mājaslapas katalogā](#).
- Mājaslapas katalogā var nebūt norādītas:
 - o visas valsts kultūras iestāžu (tas ir, valsts kapitālsabiedrību teātru, koncertiestāžu, muzeju u. c.) piedāvātās norises, taču tās ir iekļautas programmas saturā un atrodamas konkrēto institūciju mājaslapās.
 - o īslaicīgi notiekošās kultūras norises (izstādes, vienu vai dažas reizes notiekoši koncerti utt.), kuru apmeklēšana jāaskaņo, sazinoties ar programmas komandu.
- Pedagogi lemj par katras konkrētās norises atbilstību noteiktai vecumgrupai un sasaisti ar mācību un audzināšanas darbu.
- Aktuālāko norišu izlases atrodamas ikmēneša jaunumu lapās, kas arī pieejamas [mājaslapā](#).
- Mājaslapas [aktualitāšu sadaļā](#) atrodama informācija par aktuālajām kultūras norisēm un skolēnu atsauksmes.
- Pašas jaunākās ziņas, foto un videomateriāli atrodami programmas “Latvijas skolas soma” sociālo mediju kontos “Facebook” <https://www.facebook.com/latvijasskolassoma>, “Instagram” <https://www.instagram.com/latvijasskolassoma/> un “X” https://twitter.com/LV_skolas_soma, kā arī programmas YouTube kanālā <https://www.youtube.com/@latvijasskolassoma>. Sociālajos medijos aicinām pievienot savu vērtējumu komentāru sadaļās vai dalīties ar kādu no ierakstiem un savu pieredzi.

Par norisēm, kas nav atrodamas nevienā no šiem resursiem, jāpārlicinās, vai tās atbilst programmas mērķim, sazinoties ar programmas “Latvijas skolas soma” komandu, rakstot uz e-pastu: pasts@latvijasskolassoma.lv.

Programmas YouTube kanālā <https://www.youtube.com/@latvijasskolassoma> ievietoti arī iepriekšējo gadu semināros, konferencēs un forumos sniegtie pedagogu un kultūras nozares ekspertu pieredzes stāsti un lekcijas, t.sk., programmas atklāšanas koncerta ieraksts, kā arī citi audiovizuālie resursi un metodiskie materiāli.

www.latvijasskolassoma.lv #LatvijasSkolasSoma
